20.2.2024

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 0295 488 299

Hallintovaliokunta 25.2.2025

HE 206/2024 vp - Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

TAUSTA

Vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 3 §:ssä säädetään viranomaisista, jotka vaaratiedotteen saavat antaa. Pykälässä lueteltujen viranomaisten joukossa ei ole kunnan terveydensuojeluviranomaista. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on muun muassa johto- ja tiedottamisvastuu talousveden aiheuttamissa epidemiatilanteissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä tekivät kumpikin keväällä 2024 sisäministeriölle esityksen, jonka mukaan vaaratiedotteesta annettua lakia tulisi muuttaa siten, että vaaratiedotteen antamiseen toimivaltaisten viranomaisten joukkoon lisättäisiin kunnan terveydensuojeluviranomainen. Tilanteessa, jossa talousveden laatu ei täytä sille asetettuja laatuvaatimuksia, tulee tieto vaarasta sekä toimintaohjeista kuten veden käyttökiellosta saattaa nopeasti vettä käyttävien tietoon.

ESITYS

Vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:ään esitetään lisättäväksi kunnan terveydensuojeluviranomainen, joka olisi muiden pykälässä lueteltujen viranomaisten ohella toimivaltainen antamaan vaaratiedotteen.

Vesivälitteistä epidemiaa tai epidemiaepäilyä koskevat vaaratiedotteet on tähän mennessä antanut pelastusviranomainen kunnan terveydensuojeluviranomaisen pyynnöstä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, ettei kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja pelastusviranomaisen yhteistyö vaaratiedotteen antamisessa ole toimiva ratkaisu. Pelastuslaitos on edellyttänyt vaaratiedotteen välittämiselle lupaa sosiaali- ja terveysministeriöltä, jolla lain mukaan on toimivalta vaaratiedotteen antamiseen, mikä on viivästyttänyt vaaratiedotteen antamista.

Toimintamalli, jossa hyvinvointialueen pelastusviranomainen antaisi kunnan terveydensuojeluviranomaisen laatiman vaaratiedotteen, on lisäksi oikeudellisesti kyseenalainen, sillä vaaratiedotteen antava viranomainen on lähtökohtaisesti myös vastuussa vaaratiedotteen oikeellisuudesta ja sen vaikutuksista.

Esityksellä tehostettaisiin viranomaisten toimintaa, sillä jatkossa kunnan terveydensuojeluviranomaisen ei tarvitsisi turvautua muihin viranomaisiin vaaratiedotteen antamisessa. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimivalta antaa vaaratiedotteita parantaisi ja nopeuttaisi talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä tiedottamista altistuneelle väestölle ja voisi siten vähentää tuntuvasti ja parhaimmillaan estää kokonaan talousveden saastumistilanteesta aiheutuvat sairastumiset.

Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 2.5.2025 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.